

SLOVENSKI NAROD

Izha, a vsak dan popoldne, izjemši nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2,50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 68; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob železnici št. 201.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Pred konferenco velesil v Monakovu:

Češkoslovaška odklanja v naprej nove žrtve

Demarša češkoslovaške vlade v Londonu, Parizu in Rimu — Protestira proti temu, da se o njenih življenjskih vprašanjih razpravlja brez njenega sodelovanja ter zahteva, da po svojem zastopniku sodeluje na konferenci v Monakovu

LONDON, 29. sept. br. Včeraj je svetovna diplomacija razvila žilavo delavnost, da poskusi še v zadnji uri rešiti svetovni mir in preprečiti vojno katastrofo. Ta prizadevanja so res tudi rodila uspeh in je tako rekoč v zadnjem hipu, ko je bila že najavljena splošna mobilizacija v Nemčiji, prišlo do preokreta, ki upravičuje upanje, da bo mir rešen in Evropi prihranjena nova vojna morija.

Po objavi Rooseveltove poslanice kancelarju Hitlerju so se dogodki razvijali z veliko naglico. Rooseveltov apel na Hitlerja, naj se odreče sili in omogoči nadaljevanje pogajanj za mirno rešitev češkoslovaško-nemškega konflikta, je izrazil silen odmev po vsem svetu. Čeravno Rooseveltova poslanica v Nemčiji ni bila objavljena, je na merodajne činitelje napravila velik vtis. Roosevelt je o svoji poslanici obvestil tudi predsednike angleške, francoske in italijanske vlade. Mussolinia je še posebej naprosil, naj zastavi svoj vpliv v Berlinu, da se prepreči vojna.

Na pobudo angleškega ministrskega predsednika so angleška, italijanska in francoska vlada izvršile nove korake v Berlinu. Dopoldne ob 11.15 se je zglasil pri Hitlerju francoski poslanik Poncet, ki je imel eno uro trajajoč razgovor, med katerim je sporočil nove predloge francoske vlade za mirno ureditev sudetsko-nemškega problema. Takoj za njim je prišel k Hitlerju angleški poslanik Henderson, ki je izvršil demaršo v istem smislu.

Istočasno je angleški poslanik v Rimu lord Perth izvršil demaršo pri italijanski vladi in jo naprosil, naj zastavi svoj vpliv v Berlinu ter pridobi Hitlerja za to, da odgodi nameravane vojaške ukrepe in pristane na mednarodno konferenco, na katero naj bi se povabili zastopniki Češkoslovaške, Anglije, Francije, Italije in Nemčije.

O čem bodo razpravljali v Monakovu

Poleg češkoslovaškega vprašanja bodo govorili tudi o Španiji in Društvu narodov

LONDON, 29. sept. br. V tukajšnjih diplomatskih krogih živo komentirajo konferenco državnikov velesil v Monakovu in razpravljajo zlasti o tem, kakšen bo dnevni red te konference. Jasno je, da bo v prvi vrsti posvečena mirni ureditvi češkoslovaško-nemškega konflikta. Zatrjuje pa se, da bodo na tej konferenci mimo tega načeli tudi vse druge pereče evropske probleme, ki so bili do sedaj kamen spotike in so ovirali uspešno in složno mednarodno sodelovanje med vsemi državami. V zvezi s tem se zlasti zatrjuje, da bodo na tej konferenci razpravljali tudi o nemških zahtevah po vrnitvi kolonij in pa o španskem vprašanju.

Vsa stremjenja gredo za tem, da se istočasno likvidira tudi špansko vprašanje, ki je dalo glavni povod za ločitev duhov med velesilami. Anglija bo predlagala, naj se španska državljanska vojna dejansko lokalizira in nevtralizira na ta način, da se vse tuje čete umaknejo iz Španije in pokrene skupna akcija velesil za obnovo miru v Španiji. Anglija je za to ceno pripravljena razpravljati o novi razdelitvi kolonij, da bi se tako zadovoljivo rešilo vprašanje surovin. Sinoči so se razširile do sedaj uradno še nepotrjene vesti, da je Mussolini tik pred svojim odhodom v Monakovo že odredil takojšnji umik vseh italijanskih čet iz Španije ter da bo isto storila tudi Nemčija.

Glede na Hitlerjevo izjavo, da Nemčija po ureditvi sudetskega vprašanja nima več nikakih teritorialnih zahtev v Evropi, upajo, da se bo s splošno ureditvijo perečih evropskih problemov posrečilo zgraditi mir v Evropi na čvrsti podlagi in tako za daljšo dobo preprečiti vse nadaljnje spopade z orožjem.

Chamberlain: Z velikimi nadami odhajam na sestanek v Monakovo

„Nadejam se, da bom ob povratku lahko sporočil, da je vojna nevarnost preprečena“

London, 29. sept. br. Davi ob 7.30 je ministrski predsednik Chamberlain s svojim spremstvom odpoval v Monakovo. Njegov odhod se je pretvoril v veliko manifestacijo za mir in mednarodni sporazum. Na letališču v Hestonu se je zbrala ogromna množica, ki je priredila Chamberlainu ob njegovem prihodu na letališče viharne ovacije. Množica je vzklikala Chamberlainu kot rešitelju mira, obenem pa je s klici »Ne zapustite Češkoslovaške!« dajala duška svoji zahtevi, da se mora v Monakovem skleniti pravičen sporazum in se ta konferenca ne sme pretvoriti v diktaturo velesil. Chamberlain je bil zelo dobro razpoložen in je zadovoljno odzdravljaval množici. Predno je

V smislu te demarše je italijanski ministrski predsednik Mussolini stopil takoj v telefonsko zvezo s Hitlerjem. Hitler je pristal na to, da se ponovno sestane s Chamberlainom ter da se na ta sestanek povabita tudi Daladier in Mussolini. Odklonil pa je sodelovanje zastopnika Češkoslovaške. Obenem je Hitler poslal osebno vabilo vsem omenjenim državljanom, v katerem jih je pozval na sestanek v Monakovo. Daladier, Chamberlain in Mussolini so povabilo sprejeli.

Vest o tem sestanku je bila v vseh evropskih prestolnicah in v vsej mednarodni javnosti sprejeta z velikim olajšanjem. Konferenca v Monakovu se bo pričela po dosedanjih dispozicijah danes popoldne ob 15. Ker pa prispejo državniški že dopoldne, ni izključeno, da se bodo takoj po njihovem prihodu pričeli neoficielni razgovori.

Stališče Prage

V Pragi je bila vest o sklicanju te konference sprejeta sicer z upanjem, da se bo vendarle preprečil oborožen konflikt, nezaupanje pa zbujajo dejstva, da je Hitler odklonil sodelovanje zastopnika Češkoslovaške. Obstaja bojazen, da bodo v Monakovu sklenili sporazum, ki utegne naložiti Češkoslovaški še nove žrtve. Češkoslovaški poslaniki v Londonu, Parizu in Rimu so zaradi tega izvršili sinoči demarše in zahtevali, da se pritegne h konferenci tudi Češkoslovaška vsaj kot opazovalec, ker Češkoslovaška ne more dopustiti, da bi se brez nje razpravljalo in sklepalo o njenih življenjskih interesih. Češkoslovaški poslaniki so dobili zagotovilo, da bodo državniški skušali tej želji ustreči, vendar pa smatrajo, da je zaenkrat dovolj, da je sploh prišlo do te konference. Čim se bo pokazalo, da je sporazum možen, bo pritegnjen tudi zastopnik Češkoslovaške.

Odhod Daladiera

PARIS, 29. sept. br. Ministrski predsednik Daladier je ob 8.45 odletel z letališča Le Bourget v Monakovo. Na letališču se je zbrala velika množica, ki ga je navdušeno pozdravljala. Daladiera so spremlili na letališče skoro vsi člani vlade. Z njim potujejo v Monakovo njegov kabinetni šef Clauquier, ministerjalni direktor Legger, ravnatelj oddelka za Srednjo Evropo Richard in še nekateri višji uradniki zunanega ministrstva. Pred odhodom je imel kratek razgovor z nemškim odpravnikom poslov dr. Brünerom, ki mu je želel srečno pot in obilo uspeha na monakovski konferenci. Novinarjem je Daladier samo kratko izjavil, da jim o sami konferenci ne more ničesar reči, upa pa, da jim bo po povratku lahko povedal samo zadovoljive reči. Daladiera so stavili na razpolago posebno dvomotorno letalo francoske letalske družbe, ki ga vodi pilot Durmond, eden najboljših francoskih civilnih letalcev.

Prihod Mussolinija

BRENNER, 29. sept. AA. (DNB). Danes ob 6.08 je prišel na nemško italijansko mejo s svojim posebnim vlakom predsednik italijanske vlade Mussolini v spremstvu zunanjega ministra Ciana. V ducejevem spremstvu se nahajajo še šef kabineta minister Anfuso, maršal, Dalasta, minister Bastianini ter polkovnik Miletta iz zasebnega kabineta Mussolinija. Mussolinija je na meji pozdravil v imenu Hitlerja njegov namestnik minister Rudolf Hess, ki se je v njegovem spremstvu nahajal tudi vodja SS oddelkov princ Hessenski. Po pozdravu so vagon Rudolf Hessa prilepil Mussolinijevemu posebnemu vlakcu.

Monakovo, 29. sept. br. Mussolini je prišel s posebnim vlakom ob 9.24 v Kuff-

stetu, kjer ga je pričakoval Hitler. Oba državniška sta se pristožno pozdravila in nato skupno nadaljevala pot v Monakovo.

Priprave v Monakovu

Monakovo, 29. sept. br. Že od včeraj popoldne se Monakovo mrzlično pripravlja na sprejem državnikov, ki se zberejo danes na konferenco. Oblasti so že sinoči zasedle več hotelov, v katerih bodo nazasle več hotelov, v katerih bodo namussolinija, ki prispe v Monakovo danes dopoldne ob 10. s posebnim vlakom, je rezerviran dvorec princa Karla Chamberlain in Daladier bosta prispejala na monakovsko letališče ob 10.30. Hitler je prišel v Monakovo davi ob 8., že ponoči pa so se pripeljali iz Berlina Ribbentrop, maršal Göring, propagandni minister Gobbels in poveljniki policije Himmler. V Monakovem se je zbralo tudi rekordno število novinarjev, tako da je zastopan poleg nemškega ves svetovni tisk.

Po zadnjih dispozicijah se bo konferenca pričela že danes popoldne. Prva seja državnikov bo ob 12. V Monakovu so davi prispele tudi angleški, francoski, italijanski in češkoslovaški poslaniki. Na poziv oblasti je vse mesto okraшено z zastavami in zelenjem. Izdani so tudi obširni varnostni ukrepi.

Kaj pričakuje Berlin

BERLIN, 29. sept. DNB. Vsi današnji nemški listi prinašajo obširne članke v zvezi z monakovsko konferenco. Nekateri listi prinašajo tudi slike Chamberlaina, Daladiera, Mussolinija in Hitlerja.

»Berliner Börsenzeitung« pravi med drugim: Oči sveta so danes uprte v Monakovo, kjer se bodo sestali vodilni državniški največjih evropskih narodov da odstranijo ovire miru. Nadejamo se, da se bo sedaj popolnoma pojasnilo stanje, zlasti pa da bodo državniški uvideli, kako zmerne so bile nemške zahteve in cilji. Mi ne zahtevamo ničesar, kar nam ne pripada. Nemčija si je v svesti svoje časti ter zahteva, da se prizna pravica samoodločbe sudetskih Nemcev.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« pravi: V Monakovu obstoji še možnost da Daladier in Chamberlain prevzame ta s svoje strani obvezo, da bo CSR brez odlašanja izpolnila svoje obljube in obveznosti. Razgovori ne bodo take vrste, kakor jih je predlagal Roosevelt. Tu se bodo zbrali vodilni državniški evropskih velesil, ki so si v svesti, da sedaj ni čas za besedičenje, temveč za delo. Ti štirje morajo predstavljajo silo in moč, proti kateri ne more ničesar niti Rusija.

»Berliner Tageblatt« povdarja, da se bodo državniški v Monakovu razgovarjali pošteno in odkrito, ne tako, kakor so se svoj čas državniški razgovarjali v Versaillesu. Ta konferenca naj popravi krivico, ki jo je Versailles povzročil Nemčiji. Proti temu se ne bo niti Moskva upala voditi vojske. Ti štirje državniški so poklicani, da avtoritativno govorijo v imenu svojih držav in da ustvarijo pravi mir.

Poljske zahteve

Varšava, 29. sept. e. Poljsko-češkoslovaški spor je dobil značaj diplomatskih pogajanj. Včeraj je poseben poljski kurir odnesel v Prago konkretni predlog poljske vlade za rešitev spora. V zvezi s tem načrtom objavlja službena »Gazeta Poljska«, da pričakuje Poljska hitro in jasno odločitev, ki je lahko samo v teritorialni odstopitvi. Po informacijah v poučenih varšavskih krogih je Poljska zahtevala, naj se takoj odstopita Poljski dva okrajaja v tešinskem področju ali pa naj se iz teh okrajev umakne češkoslovaška vojska in da jamstvo, da bosta oba okrajaja prepuščena Poljski, Mielijo, da bo praska vlada pristala na eno ali drugo rešitev in to že jutri ali pojutrišnjem, če ne nastopijo nepredvideni dogodki. Z druge strani pa po mišljenju nekaterih poljskih krogov s tem vprašanje poljskih zahtev še ne bo popolnoma rešeno. Ostane še vprašanje dveh drugih okrajev in vprašanje skupne meje s Madžarsko. Ker sta ti dve vprašanji vezani s prvim, kaže, da se Poljska zaradi njih ne bo hotela prenatgiti, temveč bo čakala na nadaljnji razvoj splošne mednarodne situacije.

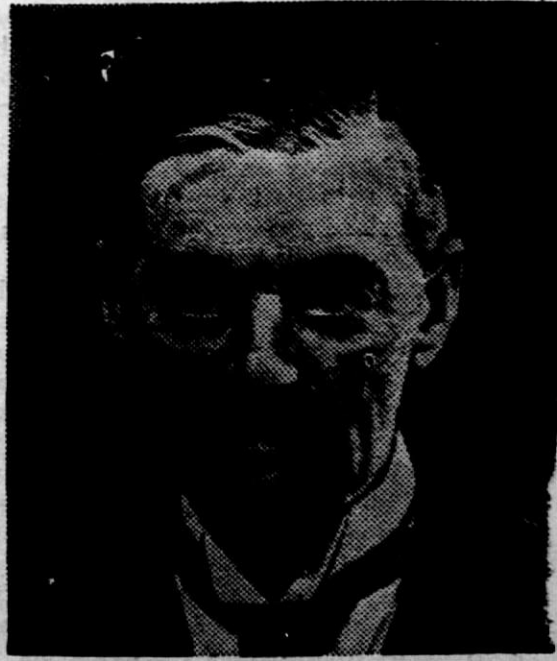
Zasedanje velikega fašističnega sveta odgodeno

Rim, 29. sept. br. Zasedanje velikega fašističnega sveta, ki je bilo sklicano na 1. oktober, je bilo sili odgodeno na 6. oktober. Veliki fašistični svet se bo sestel toga dne ob 22. Na dnevnem redu so naslednji točki: 1. planovsko vprašanje, 2. politični položaj, 3. nova fašistična in korporativna shema.

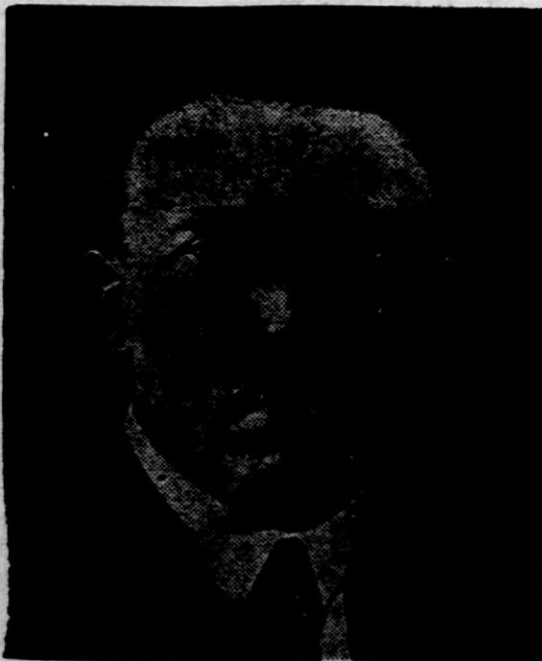
Možje, na katere zre v napetem pričakovanju ves svet

Edouard Daladier

Neville Chamberlain

Adolf Hitler

Benito Mussolini

Napeto pričakovanje rezultatov Z izločitvijo češkoslovaške in Rusije se je peločaj znatno spremenil

London, 29. sept. a. Razpoloženje Londona se je včeraj znatno spremenilo. Do čim se je do dopoldne smatralo, da je vojna neizogibna, je zdaj vse preproščeno, da je nevarnost vojne še odložena. Anglijski ministri potrjujejo deli za zabo matrali da svojo dolžnost, da opozorijo prebivalstvo, naj ne zametava plinskih mask, ki so bile zadnje dni razdeljene. Vsi varnostni ukrepi ostanejo še nadalje v veljavi in bodo v prihodnjih dneh še pomnoženi. Minister notranjih del, ki mu je tudi poverjena organizacija za obrambo pred letalskimi napadi, je smatral za potrebno, da je svetovni prebivalstvu, naj ne opusti gradnje podzemskih zavetišč na svojih vrtovih in v javnih parkih.

Optimistično razpoloženje je prevzelo tudi odgovorne politične kroge, ki mnogo razpravljajo o novo nastale položaju, ki je dokaj različen od prejšnjega. Dočim so bile poprej združene Francija, Anglija, Češkoslovaška in Rusija, sta zdaj Rusija in Češkoslovaška popolnoma izločeni. Zato se je zdaj popolnoma spremenilo težišče situacije. Pričakujejo, da bodo na današnjih razpravah v Monakovu vsi spori rešeni na mirnem način v duhu nemških prizadevanj, toda brez nadaljnjega pomikanja Češkoslovaške. Svoji so mislili, da bodo nasili izhod na ta način, da se bodo 1. oktobra češkoslovaške čete umaknile s ozemlja, ki ga je bila češkoslovaška pripravljena odstopiti po francosko-angelskem načrtu in da bodo to ozemlje začelo sedeti mednarodne čete.

Bruselj, 29. sept. a. V belgijskih krogih so z največjo radostjo sprejeli vest o sestanku štirih državnikov v Monakovu. V merodajnih krogih smatrajo, da je zdaj znatno večje upanje, da se bo vse uredilo na mirnem način, vendar se varnostni ukrepi nadaljujejo. Varnostni ukrepi so popolnoma zadostni, da zavarujejo Belgijo njeno varnost. Belgija ima zdaj dvakrat večjo vojsko pod orožjem kakor v začetku vojne 1914. Zanimivo je, da so poveljniki nemških ladij, ki so zasedane v Anversu, prejeli nalog iz Nemčije, da takoj zapuste pristanišča, pa naj si bodo natočene ali ne in se takoj vrnejo v Nemčijo. Belgiji so popolnoma mirni in so prepričani, da so vojaški in gospodarski ukrepi popolnoma zadostni za primer vojne nevarnosti.

Bukarešta, 29. sept. a. V tujakajšnih krogih in v vsej javnosti je vladalo pesimistično razpoloženje, ki je trajalo do sedmič, ko so izšlo posebne izdaje listov, ki so objavile vest o sestanku v Monakovem. Vest je izzvala splošno olajšanje. Upanje, da bo mir rešen, je znano poraslo. V tujakajšnih službenih krogih vlada mirno razpoloženje, vendar je splošna skrb še vedno posvečena pospešitvi oboroževanja in vseh ukrepov, potrebnih za primer vojne.

Budimpešta, 29. sept. a. Vest o konferenci štirih državnikov v Monakovem je izzvala veliko olajšanje. Upajo, da bo kon-

ferenca pripomogla k rešitvi sedanje krize. Madžari verujejo, da bo zaradi udeležbe Nemčije in Italije tudi Madžarska glede svojih zahtev, ki jih je stavila Paoli, prišla na svoj račun.

Olajšanje v Nemčiji

Berlin, 29. sept. a. Posebni poročevalec »Politik« poroča iz Berlina: Vest o sestanku štirih državnikov v Monakovu je izzvala v Berlinu in v Nemčiji občutek, ki se sicer ne more imenovati občutek olajšanja. To ni olajšanje, temveč se je milijonom Nemcem odvračil težak kamen od srca. Nemci niso več stali dnevoj, temveč samo še ure do 1. oktobra. Smotajo posebno izdajo listov so bila hipoteka razprodana.

V Rimu smatrajo, da je vojna nevarnost minila

Rim, 29. sept. br. Današnji italijanski listi na uvodnem mestu komentirajo sklicanje konference državnikov v Monakovu, pri čemer poudarjajo, da je prav za prav Mussolini rešil mir in preprečil vojno, ker je se ob pravem času pridobil Hitlerja za sestanek v Monakovu. Mussolinijeva slika bo, piše »Giornale d'Italia«, če se bo sedaj v Monakovu dosegel sporazum in sklenil mir pred vojno, ne pa šele po vojni. Lahko se reče, piše list, da je vojna nevarnost minila.

Odmev na newyorški borzi

New York, 29. sept. Vest o Hitlerjevem povabilu na konferenco v Monakovu je napravila izreden vtis v newyorških horz-nih in finančnih krogih. Posledica tega je bila, da so se tedaj tako dvignili, kakor to ne pomni že več let. Angleški funt se je dvignil od 4.60 na 4.70.

Ameriška intervencija v Tokiju

Washington, 29. septembra. Veliko pozornost v vseh tujakajšnih političnih in diplomatskih krogih je zbudilo sporočilo zunanjega ministrstva, da je ameriški poslanik v Tokiju na posebno željo predsednika Roosevelta interveniral pri japonski vladi s prošnjo, naj bi se tudi Japonska zavzela pri nemški vladi za mirno rešitev sudskega spora v duhu Rooseveltovega poziva Hitlerju. V imenu japonske vlade je zunanjji minister Ugaki pozdravil to ameriško pobudo in izrazil tudi sam upanje, da se bo našel miren izhod iz sedanje krize.

To sporočilo je v zvezi z vestmi iz Evrope o sestanku v Monakovem vzbudilo v vsej ameriški javnosti pravo senzacijo. Vsi listi so izdali posebne izdaje, v katerih ugotavljajo, da je napetost trenutno močno popustila, četudi se ni moglo predajati pretiranemu optimizmu.

Svet DN v pripravljenosti V primeru konflikta se bo sestal k izrednemu zasedanju v Parizu

Zeneva, 29. sept. a. Popolnoma verjetno se zdi, da bo ob 19. zasedanja Društva narodov zaključeno že danes ali jutri. Kar se tiče sveta društva narodov, bo pa tudi po zaključku zasedanja ostal stalno v pripravljenosti. Clani Društva narodov vedo, da se bosta v primeru, če bo CSR napadena, Francija ali Češkoslovaška ali pa obe skupaj sklicevali na pakt in zahtevali, da se takoj sestane svet Društva narodov, ki bi v tem primeru zasedal v Parizu.

Včeraj je bila v Zenevi seja delegatov 49 narodov, zbranih v Zenevi. Na seji je bila sklenjena resolucija, ki naglašala željo po ohranitvi miru. Danes ob 11. bo izredna seja delegatov 49 držav, na kateri bodo razpravljali o sedanjem položaju.

Chamberlainovo poročilo parlamentu o razvoju češkoslovaško-nemške krize Zanimive podrobnosti o razgovorih s Hitlerjem in dogodkih zadnjih dni

London, 29. sept. br. Včeraj popoldne se je sestala spodnja zbornica k izredni seji. Za to sejo je vladalo ogromno zanimanje v vsej javnosti, ki je z napetostjo pričakovala napovedano izjavo ministrskega predsednika Chamberlaina o mednarodnem položaju. Seji so prisostvovali tudi angleška kraljica-mati ter vojvoda in vojvodinja Kentška. Po uvodnih formalnostih je takoj povzel besedo ministrski predsednik Chamberlain, ki je v svojem, z največjo pozornostjo spremljanem govoru med drugim izjavil:

»Danes smo v enakem položaju, v kakršnem smo bili 1. 1914.«

Chamberlain je podrobno opisal dogodke od prihoda angleškega posredovalca lorda Runcimana v Prago dne 3. avgusta t. l. do današnjega dne. Glede svojega obiska pri Hitlerju v Berchtesgaden dne 15. t. m. je opozoril najprej, da je ta njegov obisk preprečil nemško invazijo, za katero je bilo tedaj že vse pripravljeno. »Moj prvi obisk pri kancelarju Hitlerju je bil še prej v mojem načrtu, toda odločil sem se zanj v trenutku, ko se mi je zdelo, da s njim lahko odstranimo nevarnost, ki je konkretno grozila. V razgovorih s kancelarjem Hitlerjem je bilo med drugim izrečno poudarjeno, da ostane dejanska stanje nespremenjeno, dokler se pogajanja vršijo.«

Potem je Chamberlain razložil angleško-francoski načrt, sporočen češkoslovaški vladi. Priporočil je, da je bil ta načrt izdelan v skladu s Hitlerjevimi zahtevami. Češkoslovaška vlada in predsednik dr. Beneš sta v izredno kratkem času pristala na londonski načrt, zakar se mora češkoslovaški državnikom in češkoslovaškim narodu posebno zahvaliti.

Chamberlain je v svojem govoru omenil tudi zahtevo Poljske in Madžarske in dejstvo, da je Madžarska že podvojila stalež svoje vojske. Nato je govoril o obisku v Godesbergu, kjer ga je sprejem, ki so mu ga priredili, preprečili, da tudi

nemški narod želi mir. Pri zadnjem razgovoru je Chamberlain opozoril Hitlerja na resne posledice njegove nepopustljivosti. Izjavil sem, je dejal Chamberlain dobesečno, da Hitlerjev dokument ni spomenica, marveč ultimatum. Pri zadnjem razgovoru je Hitler tudi izjavil, da obstoja še eno veliko vprašanje, ki ga je treba rešiti, to je vprašanje nemških kolonij, toda dodal je, da to vprašanje ne more biti vzrok kakšnega oboroženega konflikta.

Chamberlain je nato potrdil, da je angleška vlada zagotovila Franciji vso podporo za primer, če bi se Francija zaradi izpolnjevanja svojih obveznosti napram Češkoslovaški zapletla v sovražnost. To zagotovilo Franciji je včeraj sporočil Chamberlainov odposlanec Horace Wilson tudi kancelarju Hitlerju.

Chamberlain je nato govoril o pismu Hitlerja, ki ga je prejel prekletko noč v odgovor na svojo osebno poslanico, v kateri je izročil Hitlerju Wilsona. V tem pismu je Hitler svoje namere nekako omenil. Nemške čete po tem zagotovitvi ne bi prekoračile rdeče črte označene v sanjevidu, ki je bil priložen nemški spomenici, marveč bi se bil priklonil nemški spomenici, marveč bi se bil zasedenjem omenjajo samozadrževal red, dočim naj bi se glasovanje izvedlo popolno svobodno. Chamberlain je je naglasil, da bi bil to moralo biti predmet pogajanj in sporazumne ureditve.

Nato je Chamberlain izjavil, da je poslal Hitlerju še eno poslanico, v kateri je ponudil ponoven sestanek s Hitlerjem. V kateremu pa naj bi se priklonili tudi zastopniki Češkoslovaške, Francije in Italije. Priprčan sem, je izjavil Chamberlain, da bo v taku ena tedna prišlo do rezultata. Obenem je Chamberlain naprosil Mussolinija, naj vpliva na Hitlerja, da sprejme ta predlog, da se vsem narodom prihrani nova vojna. Chamberlain je bil takoj obveščen o tem, da je italijanski poslanik v Berlinu dal nemški

vladi zagotovilo, da bo Italija sicer izpolnila vse svoje obveznosti do Nemčije, da pa prosi, naj Hitler odloži nameravano mobilizacijo na 24 ur, da bi imel Mussolini priložnost iskati poka in sredstva za mirno rešitev konflikta.

V tem trenutku je Chamberlain prejel obvestilo, da je Hitler v načelu pristal na ta predlog ter da ga vabi na sestanek v Monakovu. Seja je bila nato prekinjena in odročena do ponedeljka.

Da se odpravi beda in beračenje

Zborevanje Vrhovnega socialnega sveta — Razni predlogi in pobude

Ljubljana, 29. septembra. Svoji je bilo v sejni dvorani na magistratu zborevanje Vrhovnega socialnega sveta mesta Ljubljane, ki so se ga udeležili številni zastopniki in zastopnice karitativnih organizacij in ustanov. Na dnevnem redu je bilo povzeto vprašanje o načinu preskrbe nezaposlenih delavcev čez zimo in o odpravi beračenja, ki se je v Ljubljani tako silno razširilo.

Zborevanje je kmalu po 18. otvoril župan dr. Adlešič, ki je pozdravil navzoče in se jim zahvalil za tako številno odzivi. Naka je izbrno orisal prizadevanje mestne občine za odpravo brezposelnosti, naglašajoč, da postajajo socialne potrebe mesta čedalje večje. Mestni socialni proračun znaša letos nad 7 milijonov, okrog 900.000 din pa se je razdelilo še iz tekočih dohodkov izven rednega proračuna; vendar je učinek prizadevanja za odpravo bedi še vedno samo delni. Prizadevanje mestne občine gre za tem, da se v čim večjem številu zaposle brezposelni domačini in naj dobivajo podpore le bolniki, beračenje v zvezi z brezposelnostjo pa je treba odpraviti. Odprava brezposelnosti in beračenja zavisi največ od enotnega postopanja vseh socialnih ustanov ter organizacij v mestu in Vrhovni socialni svet naj išče načina v tej smeri.

G. župan je otvoril potem razpravo, ki so se je živahno udeleževali domači vsi prisotni. Prof. Levčnik je predlagal, naj bi se ustanovila v Ljubljani glede na prilike priložnostnega dela po zasebnih hišah ter podjetjih nekakšna centrala, ki bi poskrbela za to, da se odposlji delodajalcu, kadar želi, primerna delovna moč. Okrog tega predloga se je razvilo živahno razpravljanje. Načelnik mestnega socialnega urada G. Svetel je predlagal, naj bi take priložnostne delavce plačeval socialni urad, ne pa stranke, naka je pripomnil zastopnik »Društva skrb za mladino« G. Tumpej, naj se gleda pri tem na to, da bi mestni socialni urad, pod čigar okriljem bi bila taka centrala, imel v evidenci samo poštene delavce, ki bi ne bili nevarni okolici, kamor bi bili poslani. Kar se tiče plačila, naj bi plačala priložnostno delo stranka takoj, le višino plačila naj bi določil mestni socialni urad.

Ga. Krofotova se je zavzemala za to, naj se vprašanje brezposelnosti zajame iz širšega vidika, ker so podrobne socialne akcije le kapljice v morje, kar se pa tiče beračenja, naj se radikalno odpravi. Sredstva, da se odpravi beračenje po hišah, bi morala biti močnejša, nego smo jih uporabljali doslej, ker so ostala brezposelna.

Zastopnica socialnega odseka na policiji ga. Meliharjeva je omenjala, da se ob policijskih raziskah v mestu peruristirajo vsi berači, ki jih pošiljajo v njihove domovinske občine, s čimer pa vprašanje beračenja seve še ni rešeno, ker se kmalu zopet pojavljajo. V mestu naj se ustanovi za brezposelne posebna kuhinja in prenočišče, s čimer bi se kmalu dosegla boljše evidenca pomoči potrebnih brezposelnih, ki naj bi samo tam dobivali hrano in stanovanje. Beračenje se lahko omeji samo tako, če beračem istočasno nudimo potrebno hrano in v gotovih primerih tudi prenočišče.

Dr. Contala je posebej omenjal eno najbolj žalostnih poglavij beračenja, berače-

Iz Rimskih toplic

— Gradnja nove bazeninske ceste le potaj napreduje. Zdeli bi pa, da bi se delo še pospešilo. S to cesto bo odstranjen nevaren klanc, ki veže Rimske toplice in Smarjeto. Nova cesta se pričenja blizu kolodvoru ter gre po privatnih parcelah mimo travnikov in njiv in smarjelske osnovne šole. Nova cesta bo dolga okrog 500 m in jo gradi banska uprava.

nja otrok, ki potrebni ali nepotrebni, uganjajo s tem pravcati šport in moralno propadajo. Zalostne slike s cest in lokalovi vsi poznamo.

G. Tumpej je predlagal v pogledu omejitve beračenja otrok, naj se pri mestnem socialnem uradu ustanovi poseben odsek, ki bi sodeloval skupno s policijo in pa s šolskimi oblastmi. Zastopnica socialnega odseka na policiji ga. Meliharjeva je omenjala, da izkušnje ve, da beračijo po mestu navadno eni in isti otroci, ki jih k temu navajajo starši, čeprav je oče zaposlen. Policija je take otroke pozvala na odgovor, izročila starše tudi sodišču, kjer so jih pa oprostil. Za ohrano takih otrok bo treba na vsak način misliti na primeren zavod, za katerega naj se dobe tudi sredstva.

Dr. Fetič je dejal, da je radikalna rešitev v obeh vprašanjih, v vprašanju brezposelnosti in beračenja samo v tem, da se nudi delo in da se še bolj nego doslej gleda na zaposlitev brezposelnih. V mestu bi se moralo ustanoviti pravo tržišče dela, nekaka borza priložnostnega dela, ki pa zahteva seve večji aparat. Kar se tiče beračenja otrok, je pravilno najradikalnejše stališče in se mora odpraviti z najstrožimi represivnimi sredstvi, ker trpi tu otrok na morali in je izgubljen za pošteno človeško družbo. Za otroke, ki beračijo, naj se ustanovi na mestnem socialnem uradu poseben odsek, ki naj bi posloval zlasti tedaj, kadar so otroci na terenu.

Župan je po teh izjavah ponovno poudaril potrebo zavoda za propadajoče otroke, ki jih je treba staršem odvzeti. Mestna občina ima že zavezen načrt, ki bo v do glednem času dozorel. Svoje predloge k odpravi brezposelnosti so stavili še G. Jagodic, ga. Cilka Krekova in drugi, G. Gorjanc, zastopnik društva »Skrb za mladino« pa se je zavzemal za to, da se v prvi vrsti gleda na brezposelne domačine in šele potem na brezposelnost, ki prihajajo v mesto z dežele. Dr. Lunakova je menila, da se beračenje ne bo dalo povsem odpraviti, da se pa omejit. Bilo bi dobro, če bi mestni socialni urad izstavil zares podpore potrebnim posebne legitimacije, da bi se vedelo, koga podpiramo.

M. s. Likar se je zavzemal za to, da se iz prostovoljne davščine pošlji uvede obvezna socialna davščina, zaenkrat pa je predlagal poseben način pobiranja prostovoljnih prispevkov za zimsko socialno akcijo. Za obvezno socialno davščino so bile tudi zastopnice raznih ženskih karitativnih organizacij.

Župan je omenjal, da je mestna občina pred novim proračunom vezana samo na prostovoljne prispevke. Nato se je govorilo še o drugih načinih pobiranja prispevkov, kakor so bili v praksi doslej. Ga. Gasperlinova je predlagala, naj se uvede zopet prispevek na obisk nočnih lokalov, ki se pa zdi županu neprimeren zaradi prevelikega odpora meščanov. G. župan je slednjič apeliral na zastopnice ženskih karitativnih organizacij, naj bi se aktivno udeleževale sodelovanja pri bodoči javni kuhinji in pri drugih socialnih ustanovah, ki bodo, upajmo, živele pod mestno upravo. Vsi predlogi bodo upoštevani in gre sedaj samo še za njih izvedbo.

Isteza dne je padel 20-letni rudar Aloiz Bevc iz Studenc pri Hrastniku pri skoku čez cestni jarek tako neurejeno, da si je zlomil desno nogo. Na Sv. Joštu nad Dobrno si je enoletni kočarjev sinček Frane Grobelnik v ponedeljek pri padcu s stopnice zlomil levo nogo. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

— Umrila je v sredo v celjski bolnici 62-letna Ana Dekleva, žena upokojenega železniškega zvanika iz Dobra pri Laškem.

Nujna prošnja

Ljubljana, 26. septembra. Dolenjski tramvaj vozi zelo neredno. Čes dan vozi samo do sv. Florijana, dočim bi še lahko vozil do konca Florijanske ulice, kar bi bilo ugodnejše za nas, ki imamo še daleč pot, četudi smo celo karto plačali, zvečer po 9 uri pa sploh ne vozi, četudi to ni bilo enkrateno. Pretekli teden enkrat nas je ob enajstih ponoči čakalo pred magistratom pet na svezvo proti Dolenjski skor 10 minut, ko pa tramvaj je ni bilo, smo mu vsi odšli naproti, pa smo se prepričali, da ga sploh ni bilo na progi. Sedaj, ko vozi podnevi en sam voz do sv. Florijana, bi človek počel pričakovati več točnosti, ker mu ni treba čakati na križiščih in na vlak, pa je zopet ista pesem. Včeraj je čakalo pred polnočjo več potnikov za Dolenjsko, ko pa ga ni bilo moč pričakati, smo vsi odšli, četudi so bili med njimi mnogi, ki so plačali vozni listek do sv. Florijana.

Zato nujno prosimo vsi prizadeti, naj bi tramvajska uprava najela par avtobusov na svoj račun, ki naj bi opravljali vožnjo na mestno tramvajsko do dolenjskega mitnice in magistratom in sicer s tramvajskimi listki, da bi se lahko s njimi na tramvaj vožnjo nadaljevala. Morda bi sadočetovala dva avtobusa, ki naj bi vozila od dol. mitnice eden čez Prule do magistrata in se Gradom nazaj, drugi pa se Gradom in po Prulah nazaj in bi med potom na gotovih mestih ustajala in pobirala potnike. Poslamo pa, naj se to takoj uvede brez izgovora, da je dolenjski tramvaj pasiven. Če bi tudi to bilo, je najna potreba dolenjskima okraj

pomagati, še tem bolj dokler je lepo vreme, se še gre peš, kaj pa bo ko pride deževje in sneg? Ali naj bomo brez vseh prometnih sredstev kar po več mesecev in še v jesenskem času in pozimi? Nujno prosimo pomoči! Prizadeti

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 29. septembra katoličani: Mihael

DANAŠNJE PRIREDITVE
Kino Matka: Veseli vragi
Kino Slon: Po krivem obsojena
Kino Uloga: Film lepote in mode
Kino Moste: Romeo in Julija in 3 žurnal

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočavar, Celovška cesta 62, Garts, Moste — Zaloška cesta.

Iz Ptuja

— Otvoritev nove avtobusne proge. Včeraj je bila svečana otvoritev nove poštne avtobusne proge k Sv. Bolfenku v Slov. goricah. Poskusne vožnje so se udeležili zastopniki oblastev, kakor tudi mestni župan g. dr. Remec. Z otvoritvijo nove avtobusne proge so Slovenske gorice na gospodarskem polju veliko pridobile. V kratkem bo napeljan tudi telefonski vod.

— Dramsko društvo se že prav pridno pripravlja na otvoritev nove gledališke sezone. Domači igralci že pridno študirajo igro »Matteek se ženi« in bo otvoritvena predstava nekako sredi oktobra. Letos proslavlja Dramsko društvo 25letnico obstoja in bo ob tej priliki izdalo brošuro, v kateri bo opisano vse njegovo delo.

— Občni zbor »Dijaške kuhinje«. Pred kratkim se je vršil občni zbor »Dijaške kuhinje«, ki je bila doslej v prostorih Narodnega doma. Dijaška kuhinja se je vzdrževala iz subvencij mestne občine in prostovoljnih prispevkov meščanstva. Na občni zboru je bilo sklenjeno, da se kuhinja preseli v prostore Dijaškega doma. Kakor je bilo posneti iz poročil funkcionarjev, je Dijaška kuhinja v težkem smotnem položaju. Odbor se zato obrača na javnost s prošnjo, naj jo podpira. Dobrot Dijaške kuhinje so deležni predvsem sinovi kmečkih revnih staršev, ki nimajo sredstev za študij svojih otrok. V odbor so bili izvoljeni kot predsednik dr. Matej Senčar, odvetnik, podpredsednik gimnaz. ravnatelj Mlakar, tajnik prof. Canjkar Stanko, blagajnik Janko Segula, odvetnik, kot odborniki pa prof. v pok. Anton Kolarik, dr. Vl. Vrečko in dr. Horvat Anton. V odboru pa pogrešamo nekaj starih odbornikov, ki so dolga leta nesebično delovali za Dijaško kuhinjo in za njeno veliko žrtvovanje.

— Z izlozom se je zastrupila 18letna posestnikova hči Marija Goljat iz Cirkev na Dravskem polju. Prepeljana je bila v bolnico.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 29. septembra: Veriga. Red Cetrtek
Petek, 30. septembra: zaprto
Sobota, 1. oktobra: Izsiljena ženitev. Ljubben - zdravnik. Premiera. Premierski abonma
Nedelja, 2. oktobra: Žene na Niskavuoriju. Izven
Ponedeljek, 3. oktobra: zaprto

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 1. oktobra: Boris Godunov. Red A. Nedelja, 2. oktobra: Prodana nevesta. Izven. Znižane cene, od 30 din navzdol.
Ponedeljek, 3. oktobra: zaprto

SOKOL

— Člansku ljubljanskih sokolskih društev. Po odredbi Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije se letošnja delovna doba konča po vseh društvih 30. septembra. Ker bomo ta dan steli svoje članstvo, t. j. tiste, ki so zadostili svojim članskim obveznostim, prosimo, da vsi, ki so v zastonju poženjo s plačilom članarine pri svojih društvih še pred obnim zborom. Vsi se moramo zavdati, da zavajamo redno in uspešno delo v mnogem tudi od urejenih gmohtih razmer v društvih. Zdravo! Meddruštveni odbor ljubljanskih sokolskih društev.

— Sokolsko društvo Ljubljana—Moste akcije redno leto skupščino na nedeljo dne 16. oktobra ob 10. uri dopoldne v kinodvorani. Članski sestanek v svrhu sestave kandidatske liste se vrši pa jutri v četrtek dne 29. t. m. ob 20. uri v restavraciji br. Ivana Raheta. Vse članstvo se bratsko vabi k udeležbi.

— Prosvetni odbor sokolske župe Ljubljana sklicuje v nedeljo 2. oktobra ob 9. v mali dvorani na Taboru sejo zbora društvenih prosvetarjev. Na dnevnem redu je poročilo župnega prosvetarja, poročila društvenih in četnih prosvetarjev, razgovor o župnem prosvetnem tečaju in volitev novega župnega prosvetarja. Vabimo vse bratske edince, da se zbora udeležijo v polnem številu in pošljejo svoje delegate. Zdravo! Predsednik ŽPU.

— V počastitev spomina pokojnega br. Andreja Kneza, ustanovitelja Sokola Ljubljana—Vič sta darovala viškemu Sokolu na mesto venca na grob dragemu bratu Knezu po 100 Dtn ustanovitelj viškega Sokola br. dr. Gašper Pekle in odvetnik br. dr. Spilcer-Muys. Obema bratoma izreka uprava društva svojo bratsko in iskreno zahvalo.

— Sokolska veja, št. 91. prinaša na uvodnem mestu izredno poročilo o otvoritvi visoke šole na telesno vagojo v Beogradu in silko upravnika šole načelnika Saveza SKJ br. dr. Alfreda Fichlerja, univ. prof. v Beogradu.

— Sokol Ljubljana—Šiška bo imel redno glavno skupščino dne 30. septembra ob 20. uri v dvorani Sokolskega doma v Šiški. Zdravo!

Borzna poročila.

CURIR, 29. septembra. Beograd 10. — Paris 11.75, London 21.10, New York 44.8. — Bruselj 75. — Milan 23.25. Amsterdam 23.8. — Berlin — Praga — Varšava 23.25, Bukarešta 3.25. Vse je nominalno.

Restavracija-klet ZVEZDA

Danes, vsak četrtek in petek sveže MORSKE RIBE

Luben, Lovrača, trljaja, zobatec, cipalj, skuše, tunj i. t. d. — Kuhinja pod prvovrstnim strokovnim vodstvom! Ravnoar pripravi sladki dalmatinski most in teran. — K številni udeležbi Vas najvšeje vabi

Uprava ZVEZDE

DNEVNE VESTI

— **Kongres inženjerjev odgojen.** 1., 2. in 3. oktobra bi moral biti v Splitu letosnji kongres inženjerjev. Zaradi prepovedi zborovanj je bil pa kongres preložen.

— **Trgovinski promet med Čehoslovako in Jugoslavijo ustavljen.** Med Čehoslovako in Madžarsko je bil proti koncu prejšnjega tedna ustavljen vsi promet. Zato je bil ustavljen tudi trgovinski promet med Čehoslovako in balkanskimi državami. Tako je zastal skoraj vsa naša blagovna promet s Čehoslovako, ker prevoza preko Madžarske ni dovoljen. Da bi se pa naš trgovinski promet s Čehoslovako vsaj v nekoliko večji meri razvil, so naše oblasti poskušale, da bi šel promet preko Rumunije. To bo seveda prevoz precej podražilo in zato bo tudi blago dražje.

— **Poslovne knjižice.** V Juliju je izšel pravilnik k uredbi o legitimacijah (poslovnih knjižicah) delavcev in nameščencev. Pravilnik bi moral stopiti v veljavo včeraj in po njem bi morali imeti poslovne knjižice vsi, ki so zaposleni. Poslovne knjižice bodo izdelane v žepnem formatu in vezane v platno ter bodo služile kot javne legitimacije. Formulirji pa se niso izdelali in zato bo treba s temi legitimacijami še malo počakati.

Dr. Božena Merljak

specialistka za notranje bolezni
JE ODPRLA PRIVATNO PRAKSO.
Miklošičeva cesta 18-1.
Ordinira od pol 2. do pol 4. ure

— **Večerni trgovski tečaj na značnem trgovskem učilišču »Christofor učaj zavode, Ljubljana, Dobrebranska c. 15.** Usnje in pisne informacije ter novi prospekti brezplačno na razpolago. Vpisovanje vsak dan dopoldne in zvečer do 8. ure.

— **Zakaj priznajte pri nas vagonov.** Trgovci se pritožujejo, da generalna direkcija drž. železnice zadnje dni ne more dati na razpolago dovolj vagonov za izvoz in za notranji promet. Pomanjkanje vagonov je nastalo pri nas zato, ker je šlo mnogo naših vagonov v izvozni blagom v inozemstvo, pa se ne morejo pravočasno vrniti, ker je ustavljen promet med Madžarsko in Čehoslovako, med Nemčijo in Čehoslovako in med Nemčijo in Poljsko. Uprava naših železnice je storila energične ukrepe, da se naši vagoni čimprej vrnejo in vse kaže, da bo prihodnji teden že dovolj vagonov na razpolago.

— **Znamke Jugoslovanske unije za zaščito dece.** Poštni minister je dovolil, da se natise in pride v promet še 30.000 serij poštinih znamk Unije za zaščito dece. Te znamke so bile izdelane in izročene prometu z odlokom št. 16. decembra 1937. in sicer v vrednosti 0,50, 1., 1,50 in 2 din s pribitkom 50 par pri znamki za 0,50 din, 1 din pri znamki za 1 din, 1,50 din pri znamki za 1,50 din in 2 din pri znamki za 2 din. Nove znamke bodo enake prvotnim in v prometu bodo od 1. oktobra do 30. novembra 1938. Po tem roku se bodo lahko frankirale z njimi poštne pošiljke še do 31. decembra potem bodo pa te znamke izgubile vrednost in bodo vzete iz prometa. Neprodane znamke bodo pa sežgane. Nove znamke se bodo prodajale od 1. do 10. oktobra izključno v ekspozituri pošte Beograd 1. na beograjskem veleboju, kjer bo takrat zboroval II. balkanski kongres za zaščito dece. Če bo pa kaj znamk ostalo, se bodo prodajale po 7. oktobru v sedežih poštinih direktij.

KINO SLOGA — TEL. 27-30

Film izredne napetosti, hitrega tempa in nadvse zanimive vsebine

Po krivem obsojen

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri.

— **Kaj se more izvažati proti plačilu v svobodnih devizah.** Finančno ministrstvo je izdalo odlok, po katerem morejo izvažati naslednje predmete: predelane telečje in goveje kože, hrastove prage, rafiniran in denaturiran spirit, oksid v kosih in prahu, železne rude, premog, surov glicerol, strojne kolesa, celulozo, železo za obroč, staro železje, plamenito specialno jeklo, koncentrat bakrene in cinkaste rude, antimon in aluminij. Potrdila o zavarovanju valute za izvoz teh predmetov bo izdajala izključno Narodna banka.

— **Blagovni promet po Dunavu v Nemčijo ustavljen.** Ker je čehoslovako-nemška meja zaprta je ustavljen naš blagovni promet z Nemčijo po Dunavu. Tovorne plesnice so ustavili pri Novem Sadu. Pšenico bodo morali pretovoriti v železniške vagonne in poslati preko Budimpešte na Dunaj. Ustavljen je tudi ves trgovinski promet z Nemčijo po vodi. Ves izvoz in uvoz gre po železnici preko Madžarske.

— **Vrele nafte v Medijumuru.** Pridobivanje nafte v Medijumuru se je začelo letos naglo dvigati. Od 240 ton se je dvignilo v prvem polletju na 508 ton. Povprečno se pridobi okrog 80 ton nafte mesečno, a v avgustu so jo pridobili celo 151 ton. V tekočem mesecu jo bodo pridobili do 200 ton. Našli so nove bogate vrelce in vse kaže, da imajo kraj, kjer so začeli pridobivati nafto lepo bodočnost.

— **Bivši črnogorski minister general Veševič umrl.** V Slavonskem Samcu je umrl v torko upokojeni general in bivši črnogorski minister general Veševič. V zadnjih vojnah se je odlikoval pokojni kot veliki junak in blagopolni kralj Aleksander ga je nekoč nazval vitez Bardonjolski.

— **Policijski nadsvetnik g. Karel Pestevšek premeščen.** H komisariatu mariborske mestne policije je premeščen iz Ljubljane policijski nadsvetnik g. Karel Pestevšek. Na njegovo mesto pride iz Maribora policijski svetnik g. Stanko Koa.

— **Druge licitacije za ceste Jeperca-Labore.** Včeraj je bila v ministrstvu javnih del druga licitacija za gradnjo ceste Ljubljana-Kranj odbojno za odsek Jeperca-Labore v dolžini 9 km. Licitacije sta se udeležili samo dve tvrdki in je bila sprejeta ponudba stavbenega podjetja ing. Josip Dek in Ljubljana za približno proračunsko vsoto 13.000.000 din. Če bo ministrstvo licitacijo kmalu odobrilo, bodo že jeseni o se začeli graditi.

— **Novi slovenski grobovi v Ameriki.** V Clevelandu sta umrla L. Zupancič, doma iz št. Vika pri Stični, star 44 let, poddomače Plevnikov, in Marija Videmšek, rojena Milnar, stara 29 let. V Walsenburgu je umrl Tone Berčovec star 62 let, doma iz fare Stopice pri Novem mestu. V Bartonu je zadela sčuna kap Marjio Primožič. Pokojna je bila doma iz Tolmina na Primorskem. V bolnici v Grand Junctionu je umrl Martin Kovač, star 59 let, doma iz Praproč. V Ameriki je bil 36 let. V Flemingu je umrl Blaž Demšar, star 67 let, doma iz Kermice pri Oščici nad Skofjo Loko. V Indianapolisu je umrl Jože Kronovšek, star 63 let, doma iz Lečevce pri Sošanju. V Chicagu se je smrtno ponesrečil Jakob Sintič, star 52 let, doma iz Žužemberka. Padli je z ograde na cementni hodnik.

— **Nov grob.** Danes je umrla v Ljubljani vdova po okrožnem zdravniku g. Josipina Indra, roj. Kalmus. Pogreb bo v soboto ob 16 izpred mrliške veže na pokopališču k Sv. Križu, kamor spremijo blagopolno po leg težko prizadetih svojcev vsi, ki so jo poznali saj je bila zelo prijazna. Bodi ji lahka zemlja, žalostim svojcem naše iskreno sožalje.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno, precej toplo in spremenljivo vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Beogradu 26, v Splitu 24, v Sarajevu in Dubrovniku 23, v Zagrebu 22, v Ljubljani 20,4, na Ratu 20 v Mariboru 19, na Visu 18. Davi je kazal barometer v Ljubljani 766,1, temperatura je znašala 14,0.

— **Trije ponesrečenci.** 55 letnega posestnika Franca Kalana iz Zg. Bitenj je včeraj brenil konj v prsi in ga težko poškodoval. V Preserju je prišel pod voz 5-letni sinček zidarja Franca Petelin. Voz mu je šel čez desno nogo ter mu jo zlomil. — **Smotci so bili reševalci kličani na Vič,** kjer so naložili na avto in prepeljali v bolnico 31-letnega opekarniškega delavca Franca Seliskarja, na katerega se je prevrnil železen vagonček in ga močno poškodoval.

— **Samomr 13-letnega dekca.** V vasi Gradec pri Križevcih si je končal življenje 13 letni Stjepan Loborec. Že več dni je bil deček nekam potr. Domači so ga sprasovali kaj mu je, pa ni hotel povedati. V torek popoldne je odšel na podstrešje, kjer se je ustrelil z lovsko puško v glavo, da je bil takoj mrtov.

— **Uboj zaradi žene.** V vasi Ivankovu pri Vinokovcih je prišlo v torko do uboja zaradi lepe žene, ki sta jo hotela imeti dva. Vaska Lepotica je nedavno pobegnila od 48 letnega kolarskega pomočnika Josipa Mančeta h 30-letnemu kmetu Marku Stefanu, ki je ločen od svoje žene. Manček tega ni mogel prebiti in je zahteval od Stefanca naj mu ljubico vrne. Končno je prišlo med njima do obračuna na polju, kjer je Manček navalil na Stefanca z nožem. Stefanec je bil pa umejši, potegnil je nož in ga zasadel Mančetu v prsi tik nad srcem. Manček je kmalu izdihnil, Stefanec se je pa sam prijavil orožnikom.

— **Druge žrtve ljubavne tragedije v Rumi.** Včeraj smo poročali, o pretresljivi ljubavni tragediji v Rumi, kjer je Vaso Gerič ustrelil svojo ljubico Slovenko Marijo Čuš. Geriča so prepeljali v bolnico, kjer je ležal v agoniji, tako da ga niso mogli zasilati. Tri ure po tragediji pa je tudi on izdihnil. Marija je bila žena bivšega svetnika banske uprave v Novem Sadu, ki je pred poldrugim letom ponovno 150.000 din in pobegnil v inozemstvo. Ona je pa prikričala svojo tragedijo tako da mnogi niso vedeli ali je omožena ali ne.

— **Pismo, ki je hotelo 24 let.** Delavec Banacki iz Kule je dobil čudno pismo iz Amerike. Odposlano je bilo 26. junija leta 1914. torej v začetku svetovne vojne in sicer iz Filadelfije. Pismo je polno žigov vseh možgih pošt ter je romalo po vsem svetu, dokler ni prišlo naslovjencu v roke. Naslovjenec sorodnik, ki je pismo pred 24 leti pisal, je že davno umrl.

— **Samomr zaslednega uradnika.** Na Trsatu nad Sušakom so našli včeraj jutraj obešenega zaslednega uradnika Matije. Pokušali so ga star 64 let in bil uspešno odvisen od zdravila Croatia. Kaj ga je poglavo v smrt, ni znano.

Iz Ljubljane

— **lj Lepremembe v občinskem svetu.** Z odlokom notranjega ministra sta razrešena svojega položaja občinska svetovalec mesta Ljubljane odvetnik dr. Josip Kamusik in pisarniški ravnatelj Rajko Sloje. Z istim odlokom je notranji minister sprejel ostavko, ki so jo podali na svoje položaje občinski svetovalec Rudolf Smernu, pravni referent v OUZZ, Franc Černe gostilničar in Josip Černetič posestnik. Za nove občinske svetovalec se imenuje predsednik PZ dr. Anton Milavec, tesarski pomočnik v Mostah Filip Lazar. Železniški uradnik v Stičnih Franc Dovč, delavec tobačne tovarne Franc Jemec in upokojeni nadučitelj Juri Slapšak.

— **lj Trnavska proga do Sv. Križa dograjena.** MZD je dogradila trnavsko progo od Jozijevce do pokopališča pri Sv. Križu, ki je bila gotova za Ljubljano ona najbolj potrebna. Proga je dvotirna in smo jo poročali o pripravi za gradnjo in o gradnji sami. V glavnem je proga še dograjena in danes jo bodo priključili na krog no progo. Prihodnji torko bo kolavadija nove proge, ki bo najbrž v sredotočje.

— **lj Opasnost občinstva.** Zaradi pridružitve svetokriške proge na krogno progo bo jutri trnavski promet na progi od Sv. Petra do Reševce ceste od 8. do 16. ukinjen.

— **Uprava policije poziva vse tuje državljane, ki posedujejo dovoljenje za bivanje v kraljevini Jugoslaviji za nedolgo čas, da se takoj zgledajo pri upravi policije v sobi št. 1.** Izvzeti so samo ruski državljani begunci, ki stalno bivajo v kraljevini Jugoslaviji.

— **lj Uprava kina Metice obvešča tem potom s občinstvo.** Kino Metica si je osigural vrsto odličnih filmov svetovnih produkcij in je skrbno izbral novemu duhu in času primeren program. Otvoritev spored bo uprava pravočasno objavila v dnevnem časopisu.

— **lj Pri drugih narodih je nastala za kitaro kot solistični instrument že cela literatura.** Tudi Hrvatje imajo že več skladb za ta instrument, prav tako Čehi, Poljaki in drugi svetovni narodi. Na kitari bo zvalje g. Stanko Prek prihodnji ponedeljek ob 20. uri v mali Filh. dvorani dela naslednjih skladateljev: Padovec; Oginsky, Diabelli, Schubert, Benediktus, Cail, Schneider, Dominici in Mertz. Na tem večeru bomo spoznali, da je kitara tudi dober solistični instrument in da ne služi samo za pevsko spremljevanje. Gospod Stanko Prek je mojster na svojem instrumentu, o čemer so se lahko prepričali že naši radio poslušalci. Prodaja vstopnic v knjižarni Gl. Matice.

— **lj Ptičarji in selitev ptič so vedno v taki zvezi,** da na jesen tako kakor ptič hite tudi ptičarji iz svojih gnezd, toda ptičarji hite na lov, da bi nalovili in podavili čim največ ptič. Pričela se je prava ptičarska sezona in zato mestno poglavarstvo opozarja vse prijatelje ujetih ptič, zlasti pa tudi vse lovce na ptič, da je tak lov strogo prepovedan in da bo vsakdo strogo kaznovan, kogar pravica zaloti na lovu ptič pevk.

— **lj Za mesne reveže,** sta namesto venca na krsto gospe Marije Maister, vdove generala, darovala gospa Duška in g. dr. Forster Vladimir iz Ljubljane, Dalmatinova ul. 11, 150 din. Za lepi dar se mestno poglavarstvo iskreno zahvaljuje, z željo, da bi se dobri ljudje tudi ob vseh svetih spominjali revežev ter darovali vsote, namenjene za vence in cvetje na grobovih, v mestni socialni sklad.

— **lj Združene mesarjev in klobasničarjev v Ljubljani obvešča ceneno občinstvo,** da bodo od 1. oktobra t. l. do 1. maja 1939 mesnice in stopnice in nedejnih in prazniških zaprte, ob sobotah bodo pa zato odprte do 19. ure. Vsakdo naj se blagovoljno preskrbi z mesom pravočasno na dan pred nedejo in praznikom.

— **lj V Beogradu prijeti in prepeljati v Ljubljano.** Naše varnostne oblasti so že dolgo mesece zasledovale bivšega pekarskega pomočnika iz Kraljevice, ki je doma iz okolice State Loke. Skrabelj se je klatil okrog po dečih, kjer je pridno kradel kolesa in jih družod prodajal. Delj časa je živel tudi v Ljubljani, kjer je zagrebel več tatvin in vlomov. Ko so mu pa postala ta prevroča, so ga napotili na jug in se ustavil v Beogradu. V Beogradu pa so ga kmalu izvolali detektivni in ga aretirali. Včeraj so Skrablja prepeljali v Ljubljano, kjer so ga izročili policijski upravi.

SVOJI K SVOJIM!

Stavka v kamnolomih

Maribor, 29. septembra
Stavka v kamnolomih v Ribnici na Pohorju bo najbrž kmalu končana. Te dni se je mudil tam delegat Delavske zbornice iz Ljubljane g. Ignac Tretar, ki je vodil pogajanja s stavkujočim delavstvom. Tretar je vplival na delavstvo, naj se zaradi težkega zunanje-političnega položaja vrne na delo. Delavstvo je izrazilo pripravljenost, da umakne straže iz kamnolomov in obljubilo je tudi, da izroči podjetjem orodje. Podjetnika Res in drug ter Josip Zapečnik sta delegatu Delavske zbornice izjavila, da sta pripravljena sprejeti okrog 100 delavcev ter jim tudi nekoliko zvišati plače. Ker pa bosta delala samo na zalogo, ne moreta sprejeti vseh 140 delavcev nazaj. Tudi podjetje inž. Lenarčiča bo pričelo obratovati, vendar bo sprejetih le toliko delavcev, kolikor jih je potrebnih za posluževanje električnih strojev. Tudi v tem primeru pride v poštev okrog 100 delavcev. Pogajanja se nadaljujejo in je pričakovati, da bo dolgotrajna stavka v nekaj dneh končana.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

PAZNO

POSTELJNE MREŽE
izdeluje in sprejema rabljena v popravilo najceneje
Alojz Anđelović
Gregoričeva ul. 5 (Gradišče). 2250.

KLIŠEJE

izdeluje in sprejema rabljena v popravilo najceneje
Alojz Anđelović
Gregoričeva ul. 5 (Gradišče). 2250.

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

ZLATO

najbolje plačam.
B. RANGUS, zlatar, KRANJ.

NAJRAZKOŠNEJŠI FILM SEDANJOSTI VSE V BLESTEČIH NARAVNIH BARVAH! Najlepše žene, najrazkošnejše toalete, plesalci, varijeta, kabareti, jazzi
FILM LEPOTE IN MODE
OPOZORIL ZA UHO IN OKO!
Joan Bonetti in Warner Baxter.
Pri tem filmu so razpisane krasne nagrade, ki bodo izrečane. Darila: damski plašč (pariški model), bluza, dežnik, čevlji in klobuk so razstavljena pri trvdkah Lukič, St. Vidmar, Mela, Peke in Nosa. Predstave ob 18., 19. in 21. Kino Unica, tel. 22-51

PZ gradi v Kranju stanovanjsko hišo

Imela bo 36 stanovanj — Ta teden so pričeli z delom

Kranj, 28. septembra
Poročali smo že, da namerava PZ v Ljubljani v Kranju zgraditi veliko stanovanjsko hišo. V Kranju je precej privatnih nameščencev, ki so PZ plačali na premljajh že lepe vsote in je prav, če se tudi PZ oddolži svojim kranjskim članom in tudi v Kranju investira nekaj denarja.

Letos spomladi je uprava PZ kupila od pokojne g. Slavke Šavnikove parcelo na najlepšem in najprostrnejšem kraju Kranja. Parcela se pričenja pri Slavčevi parcell, gre paralelno z Jezersko cesto in sega do Zolarjeve odtočnice teče vzporedno s Kobarjevo ulico. Na tej parceli bo PZ zgradil stavbo, obstoječo iz 5 hiš v strnjem sistemu. Stavba bo trinadstropna in se bo daljši trakt nahajal ob Jezerski cesti, krajši pa ob Kobarjevi ulici. Čeprav se bo vseh pet hiš držalo skupaj, bo najbrže vsaka drugače fasadirana ter se bo lahko poznale posamezne hiše odpradalo. Ob Jezerski cesti bo stavba dolga 77 m in široka 12 m, ob Kobarjevi ulici pa bo dolžina znašala 44 m, širina pa 12,70 m. Od Jezerske ceste bo stavba odmaknjena za 6 m, od Kobarjeve ulice pa za 2 m. Načrt za parcelo je napravil ing. arhitekt Šubelj.

Pred kratkim se je vršila licitacija za gradnjo palače, katero bodo gradili trije stavbeniki: prve tri hiše od Slavčeve parcele naprej bo gradilo znano gradbeno podjetje Bricej iz Ljubljane, vogalno hišo nasproti Bekslnu in Zolarji bo gradila domača kranjska stavbna tvrdka Bidovec, ki je prevzela deloma tudi tesarska in vsa kleparska dela, peto hišo ob Kobarjevi ulici bo pa gradil zidarski mojster Belcjan iz Komende.

Prve tri hiše bodo v pritličju imele 8 trgovskih lokalov, ostali dve hiši bosta pa imeli visoko pritličje. V vsej stavbi bo 36 stanovanj z vsemi pritliklinami in sicer 3 trosobnih, 28 pa dvosobnih. Trosobna stanovanja bodo imela tudi sobo za služkinjo. Mogočna trnadstropna palača ob križišču Blejske in Jezerske ceste bo vso sedanjo zanemarjeno okolico predrugačila in spremenila. Prav je, da ta del mesta Kranja, kjer vodita v mesto dve glavni prometni žili, dobi tako markantno stavbo, saj je ravno veliki šavnikov vrt predstavljal dosega oazo, kamor stavbna podjetnost ni mogla prodreti, čeprav je to danes edno razpoložljiva parcela sredi mesta. Vsenakrog je že zaridano. Zanemarjena živa meja je kazila vso okolico, prav tako je v tem delu zanemarjena in brez trotoarjev Jezerska cesta, ki je ob deževnem vremenu čezmeh polna blata. Upamo, da bodo sedaj vsi nedostaki odpravljeni in da se bo hodnik iz drevedora podaljšal mimo Slavčeve parcele do nove stavbe. Nova palača PZ bo v Kranju prva večja trnadstropna stavba, obenem pa prva velika stanovanjska hiša. Kranj bo z novo stavbo mnogo pridobil, poznal pa se bo tudi vpliv na izbiro in ceno stanovanj, ki so bila dosedaj v Kranju draga in je zlasti primerno dvosobno stanovanje v mestu težko dobiti. Ta teden so vsa tri podjetja pričela z delom. Na vrsti so najprej terenska dela

in delavci sedaj kopijejo temelje stavbe. Ponekod je teren precej skalovit in bo delo zamudno. Prejšnji teden so zaključili meje stavbe in postavili barake. Preostalo izkopano zemljo vozijo na zlato polje, kjer zasipajo nekdanjo Slavčovo gramozno jamo, ki je sedaj last podjetja Bidovec. Ker je na stavbišču zaposlenih precej delavcev, je tam zelo živahno vrvenje in Kranjani pridno hodijo gledat, škoda le, da se je s delom pričelo tako pozno, ker bo slabo jesensko vreme gotovo onemoglo delo. O poteku gradnje palače PZ bomo pa še sproti poročali.

Iz Maribora

— **Kentusija.** Znano je, kako se v Mariboru javna dela. Razkopavajo, prekopavajo in zopet razkopavajo. Cemu enostavno, če gre tudi komplotirano? Na Kralja Petra trgu zopet razkopavajo. Postavili so kandelabre, ki so bili preje na Glavnem trgu. Na Glavnem trgu pa so postavili nov štirirami kandelaber. Teko je naziv »Kandelaberski trg« tem bolj upravičen. Nekaj tukanjši humoristični list je objavil nedavno skico Glavnega trga v bujnem mnoštvu teh kandelabrov. K tej skici bi imeli pripomniti le to, da je kandelabrov v resnici še enkrat toliko, kolikor jih je bilo na tisti skici.

— **Anketo o protiplinski obrambi** so ime li snodi v mestni posvetovalnici. Anketi je predsedoval šef mariborske policije dr. Trstenjak. Med drugim je imel izčrpano poročilo o podrobnih nalogah organizacije protiplinske obrambe magistratni uradnik g. Kramer. Debate so se udeležili navzoči predstavniki RK, gasilstva, mestnega gradbenega urada, mestnega fizikata ter mestne policije.

— **Aretrian zaradi suma soudeležbe pri umoru.** Preiskava glede umora prevzittkara Petra Korose je pokazala, da se je morilec Silvester Kranjc zadnje čase večkrat sestajal z 21-letnim delavcem Francem Močilnikom. Zaradi tega so zločina osumili tudi Močilnik's, češ da je bil najbrž ob času zločina na straži. Močilnika so aretirali in prepeljali v zapore prevajalskega sodišča.

— **Silnavka in parkljevka** sta se pojavili v hlevu nekoga posestnika v Spodnjih Hočah. Veterinarske oblasti so ukrenile vse potrebno, da zajezijo nevarno kužno bolezen.

— **Iz Francoskega krožka.** Tukajšnji agilno delujoči Francoski krožek bo otvoril v oktobru zopet francoski otroški vrtic in tečaje za mladino osnovnih, meščanskih in srednjih šol ter za odrasle. Podrobnejša pojasnila v društveni čitalnici v Gregoričevi ulici 4.

— **Okrožni odbor obrtniških združenj** se je sestel snodi k seji in sklenil, da vzame na znanje odlok banske uprave o zavrnitvi komisarijata. Na smotnji seji je bil sprejet sklep, da bo v kratkem sklican izredni občni zbor, ki naj odloča o likvidaciji ali ne likvidaciji Okrožnega odbora obrtniškega združenja.

JOSIPINA INDRA
vdova PROKOP, roj. KALMUS
vdova po okrožnem zdravniku
dne 29. t. m. po kratki in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere.
Na zadnji poti jo bomo spremlili v soboto, dne 1. oktobra 1938 ob 4. uri popoldne izpred mrliške veže, Stara pot 2, na pokopališču k Sv. Križu, kjer jo položimo v rodniško grobnico k večnemu počitku.
LJUBLJANA, dne 29. septembra 1938.
JAROSLAV KALMUS, brat; ANA VILHAR, vdova ULRICH, roj. KALMUS, FRIDERIKA KALMUS, sestr. in ostalo sorodstvo

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

POSRE!

Kupujem in prodajam rabljene stvari. Rabim večjo množino moških čevljev. — KLAVER, Vošnjakova ul. 4. 2244

STANOVANJA

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

DIJAKA
sprejmem na vso učbo za 350 Din mesečno. Naslov v upravi »Slov. Narodac. 2298

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA
IZDAJENA 5
VREDNE VEŠ VESTI TROJNE PREPROSTE IN NAJVIŠJE

Važna zbirka naše turistične zakonodaje

Turistični odsek trgovinskega ministrstva izpolnjuje svojo nalogo

Ljubljana, 29. septembra. Turistični odsek ministrstva za trgovino in industrijo v Beogradu je pokazal v zadnjih letih največje razumevanje za naše turistične razmere, pa se moramo prav njemu zahvaliti, da je bilo mnogo turističnih problemov, ki bi bili, n. ugodno rešeni, za naš turizem lahko usodnega pomena, urejenih pravčasno in v vsi potrebo obzirno. Ti uspehi jasno dokazujejo, kako pravilno razumeva turistični odsek svoje poslanstvo in v kakšno skrbno zaščito politične in gospodarske pojave, ki bi utegnili vplivati na turizem. Pravčasno odklanjanje vseh pomanjkljivosti, ki bi utegnile zmanjšati končni uspeh turistične sezone vsakega leta, je prvo, kar moramo pričakovati od naše najvišje turistične ustanove. In prav to svojo nalogo izpolnjuje turistični odsek trgovinskega ministrstva v polni meri tako, da smo v zadnjih letih tudi na tem polju našega narodnega gospodarstva občutili že znatno izboljšanje.

Prvi pogoj za temeljno ureditev katerekoli panoge narodnega gospodarstva je vsakako zakonodaja, ki do vseh podrobnosti uravnava medsebojni odnosaj posameznih pojavov in ureja posamezna vprašanja, tako da jih v vsaj državi obravnava enotno in da je ta urditev temelj za nadaljnji razvoj tiste gospodarske panoge.

Ta prvi temelj za naš turizem je postavil turistični odsek trgovinskega ministrstva leta 1936, ko je izdal uredbi o pospeševanju turizma. In ta uredba je bila osnova, na kateri se je potem razvila vsa ostala turistična delavnost in ureditev posameznih turističnih vprašanj v naši državi. To uredbi je turistični odsek postavil na čelo prvega jugoslovenskega turističnega zbornika, ki ga v zvezkih izdaja pod naslovom »Turistična politika«, in kjer so zbrani zakonski predpisi, statuti, konvencije in vse drugo, kar je s turizmom v zvezi.

V prvem zvezku »Turistične politike«, ki je bila najpomembnejša v našem turističnem slovstvu, je turistični odsek zbral pod posameznimi poglavji še predpise o potniških uradih (propisi o putniškem biroju), predpise o gostinstvu (propisi o ugostiteljstvu), predpise o prometu in prometnih olajšavah (propisi o saobračanju i saobračajnim povlasticama z oddelki o določbah za avtomobilski, letalski, železniški propisi), turistične konvencije in šta (carinski propisi), devizne predpise (devizni propisi), policijske predpise (policijski propisi), turistične konvencije in statute ter napovedi poglavji o javnih delih (javni radovi) in statistiki.

V vsakem posameznem poglavju so zgoščeni vsi potrebni podatki, ki se nanašajo na dotična vprašanja, in sicer ne samo iz naše čisto turistične zakonodaje, ampak tudi iz vseh ostalih, kolikor posegajo v turizem ali v ureditev turističnih problemov, ustanov ali obratov.

Prvemu zvezku »Turistične politike« je nedavno sledil že drugi, ki je prav tako obsežen in ki bo skupaj s prvim najpomembnejši priročnik vsakega uradnika turističnih pisarn in vseh drugih, ki se zanimajo za naš turizem in propagando.

Drugi zvezek »Turistične politike« obsega poglavja o oblihi predpisih (opšti propisi), predpisih o gostinstvu (propisi o ugostiteljstvu), predpisih o prometu in prometnih olajšavah (propisi o saobračanju i saobračajnim povlasticama) spet z oddelki o določbah za avtomobilski, letalski in parniški promet, predpisih o gozdovih in lovu (propisi o šumama o lovu), predpisih o klimatskih, zdraviliških in turističnih mestih (propisi o klimatskim, banjskim i turističnim mestima) carinskih predpisih (carinski propisi), deviznih predpisih (devizni propisi), policijskih predpisih (policijski propisi), turističnih konvencijah in statistiki ter dodatke v katerem so objavljene uredbi o klasifikaciji gostinskih obratov in maksimiranju cen v istih (uredba o klasifikaciji ugostiteljskih radnji i maksimiranju cena u tim radnjama), uredba o narodnih (prav za prav prirodnih) parkih (uredba o nacionalnim parkovima) ter uredba o državnem in banovinskih cestnih fondih (uredba o državnem i banovinskim putnim fondovima).

V oblihi predpisih drugega zvezka »Turistične politike« so objavljeni pravilniki o proglasitvi turističnih mest in načinu ohranjanja ter razdelitve taks za bivanje v

teh krajih (pravilnik o proglašenju turističnih mesta te načinu naplavljanja i raspodeli taksa na boravak posetilaca ovih mesta), dalje pravilnik o uporabi in upravljanju fonda za pospeševanje turizma v turističnih krajih kraljevine Jugoslavije (pravilnik o upotrebi i rukovanju fondom za unapređenje turizma u turističkim mestima kraljevine Jugoslavije), pravilniki o sestavi, organizaciji in delokrugu banovinskih svetov vseh naših banovin (pravilniki o obrazloženju, organizaciji i delokrugu banovinskih svetova) ter pravilniki o sestavi in delovanju krajevnih občinskih turističnih odborov (pravilnici o uslojstvu i radu mesnih opštinskih turističnih odbora) na področju vseh naših banovin razen dravske, ki takanega pravilnika, čeprav bi ga najbolj potrebovala, še nima.

Oba zvezka »Turistične politike« nam dokazujejo, kako ogromno delo zmaguje turistični odsek našega ministrstva za trgovino in industrijo in s kakšnim velikim razumevanjem to delo tudi opravlja. Še le zdaj, ko imamo v teh dveh zbornikih zbrano iz pretežno večino tega dela, moramo turističnemu odseku izreči zanj javno priznanje, saj je to delo v resnici namenjeno pospeševanju našega turizma in povzdiži vseh naših turističnih krajev, naposled pa tudi izboljšanje naše gospodarske bilance, v kateri igra turizem vedno bolj važnejšo vlogo.

Živa kri v prašku

Presenetljivo odkritje ameriškega učenjaka dr. Luyeta

V pravljicah se govori navadno o enem vodnjaku z živo vodo, o drugem pa z mrtvo. Z najmodernejšimi metodami se je po ekspanzi cvtolog dr. B. Luyet v Washingtonski univerzi v St. Louisu v Ameriki prepiral, da je v celicah živih bitij celo trojna voda. Ena, ki se da živemu bitju poskusno vzeti, ne da bi življenje kaj trpelo. Ta voda za življenje ni neobhodno potrebna. Potem je v tkivu voda, vezana na celotne koloidne po smrti prav tako kakor v življenju. Tudi ta očitveno nima neposredno nič skupnega z življenjskimi funkcijami. Je pa potrebna koloidnemu stanju tiste gmoše, iz katere so živi sistemi sestavljeni. Končno je našel dr. Luyet nekaj novega: v večini živih celic je tudi nekaj take vode, ki je nujno potrebna. Če ta voda iz tkiva odide, nastane takojšnja smrt.

O svojem presenetljivem odkritju je predaval dr. Luyet na letošnjem kongresu poskusnih cvtologov v Curijahu. Na primerih je pokazal, kako se mu je posrečilo ugotoviti, koliko je v raznih celicah žive vode. Določil je značaj fizikalnih sil potrebnih, da se živa voda tkivu odvzame in omejil je hitrost, s katero je treba v tkivo posušiti, da se kaloidni sistem od svoje žive vode loči. V nekaterih primerih se mu je posrečilo določiti kemične sestavne dele v protoplazmi, na katere je živa voda vezana.

Življenje pri - 180°

K temu je pripomogla poskusna metoda, ki se zdi na prvi pogled absurdna. Dr. Luyet je vplival na tkivo s kemičnimi posegi, potem je pa tkivo potopil v tekoč zrak. In postavil ga je tako temperaturi okrog 180° C pod ničlo. Zgodilo se je nekaj presenetljivega. Od gotovih pogojev prenese vsako tkivo tudi tako hud mraz, ne da bi se mu kaj zgodilo. Nevarnost smrti grozi šele, kadar tkivo je tekočega zraka vzamemo, da se segreje. Večina tkiva pogine šele potem in sicer vedno ob istih znakih. Dr. Luyetu je prišlo na misel meriti toploto, pri kateri tkivo pogine. To je vedno kadar se segreje tkivo po ledeni kopeli do temperature -15 do -12°. Zakaj to? Luyet je ugotovil, da je to v zvezi s kristalizacijo. Pri -15° ne kristalizirajo vodne raztopine, temveč se takoj strdijo v steklenasto snov. Tudi snovi, iz katerih je sestavljeno živo tkivo, se ohlajene pod kritično temperaturo takoj strdijo v steklenasto in plastično snov, v nekakšno hladitino. To je stanje, v katerem življenje nič ne trpi.

Kdaj življenje ugasne

Če pa tkivo vzamemo iz ledene kopeli, ga ne segreje zrak, ki ima majhno toplotno kapaciteto, tako hitro kakor ga je tekoči zrak z veliko toplotno kapaciteto ohlajal. Ogrevajoč se v nižjo temperaturo je šlo tkivo skozi kritični kristalizacijski toplotni pas, ne da bi kaj trpelo. Segrevajoč se ostane pri kritični temperaturi dalje. Zato lahko iz njega kristalizira živa voda v led in tkivo pogine. Dr. Luyet je to pokazal z enostavnim poskusom. Potopil je kosček lista ali kosček živalskega tkiva v tekoči zrak. Ko je vzel oboje iz njega, se je pokazalo, da se na zunanji ni nič izpremenilo. Šele polagoma se je jeho delati na zraku v obeh tkivih izvje. Tkivo je postalo od kraja do sredine belo neprozorno — zmrazilo je in poginilo.

Paradoksnosti smrti z zmrazjenjem pri segrevanju kljubuje dr. Luyet na dovolj tenkih kosčkih tkiva s tem, da jih položi iz ledene kopeli naravnost v toplo tekočino, topel krvi serum ali kaj podobnega. V takem primeru ostane tkivo nepoškodovano, živo. Samo večji kosčki poginejo, ker se segrevajo v sredini prepočasno in voda ima tam kdaj kristalizirati.

GEORGES OHNET: SERGEJ PANIN ROMAN

— Vi pa čujte dobro, kaj vam povem: Jaz zopet ne spadam med tiste, ki se izneverijo svoji dolžnosti, pa če bi jim tudi pretela nevarnost. Dobro veste, kakšno ceno sem položil za Mihelinino srečo: delam vas odgovornega za njeno srečo in prisilim vas, da jo boste spoštovali.

Po teh besedah je odšel Peter na teraso in pustil Sergeja samega z njegovo jezo. S ceste se je razlegal glas zvončkov v tiho, jasno noč. Ko čiji sta bili odhajali Savinena, Herzoga in njegovo hčerko. V vili je bilo že vse tiho. Peter je globoko vdihaval svež zrak. Nehote se je ozrl na nebo, kjer so migljale zvezde. In tam daleč na obzorju se mu je nenkrat prikazala zvezdica, ki jo je nekoč v dnevih sreče tako željno iskal. Iskrala se je in ga vzpodbujala: Peter si je globoko oddahnil in odšel.

Princ je ostal do jutra v krožku. Tam je bil pa silno razburjen. Nekaj časa je izgubljal, potem pa zopet dobival. In končno je odnesel svojim soigračem veliko denarja. Že davno mu ni bila sreča naklonjena in ko se je vračal tako s polnimi žepi denarja v vilo, se je smehljaj pri misli, da je resničen pregovor: Sreča v igri, nesreča v ljubezni. Spominjal se je oboževane Ivanke, ki jo

imel zapisano na čelu in ni ji mogel uiti. Če bi ne bil tu Panin, bi se našel kdo drugi, ki bi mu storil to uslugo. In končno, mar je mogel ta bivši paglavet, ta kmet, ta grobi pedant pričakovati računati s tem, da bo odobrli Ivanko samo zase? To bi bilo žalostno in krivično: Cayrol mora biti varan. In bil je varan.

Princ je našel svojega komornika spečega na klopi v predsobi. Stopil je hitro v svojo sobo, legel ob prvem svitu jutranje zarje in spal trdno in mirno do poldne. Ko je prišel k zajtrku, je našel vso rodbino že zbrano. Prišel je bil Savinien, poln velike ljubezni do svoje tete gospe Desvarennesove, ki si ji je dovolil predložiti nov imeniten izum. Zatrjeval je, da bo prinesel izum to pot mnogo denarja. V resnici je pa hotel izva-bit od svoje tete šest tisoč frankov, ker mu je navadno odkupila vse, kar je proglasil za svojo idejo.

Gospodič je bil zasanjan; pripravljal je svoje baterije. Mihelina je sedela blede, od prečute noči rdečih oči blizu verande in zrla tiho na morje, po katerem so vihrali v daljavi bela jadra ribiških ladij, podobna jati morskih lastavk. Gospa Desvarennesova je dajala resnega obraza Marechal u navodila glede pošte, pri tem je pa skrivaj opazovala svojo hčer.

Mihelinina potrdost jo je vznemirjala: za njo je slutila neko tajno. Končno, potrdost mlade žene bi mogla biti posledica včerajšnjega resnega razgovora. Toda bistro materino oko je videlo, da vsem tem nekaj novega. Morda sta se Mihelina

gu banovinskih turističnih svetov) ter pravilniki o sestavi in delovanju krajevnih občinskih turističnih odborov (pravilnici o uslojstvu i radu mesnih opštinskih turističnih odbora) na področju vseh naših banovin razen dravske, ki takanega pravilnika, čeprav bi ga najbolj potrebovala, še nima.

Oba zvezka »Turistične politike« nam dokazujejo, kako ogromno delo zmaguje turistični odsek našega ministrstva za trgovino in industrijo in s kakšnim velikim razumevanjem to delo tudi opravlja. Še le zdaj, ko imamo v teh dveh zbornikih zbrano iz pretežno večino tega dela, moramo turističnemu odseku izreči zanj javno priznanje, saj je to delo v resnici namenjeno pospeševanju našega turizma in povzdiži vseh naših turističnih krajev, naposled pa tudi izboljšanje naše gospodarske bilance, v kateri igra turizem vedno bolj važnejšo vlogo.

Krvne konzerve

To sijajno odkritje se je že uveljavilo v zdravniški praksi. Kri nakapljamo v votlino v tekočem zraku, tako da se nemudoma strdi in v hladetino. Potem se strnjena kri pri tej nizki temperaturi skoraj izpremeni v prašek. V tem stanju jo lahko spravimo skoraj neomejeno dolgo v dewarovih posodah, lahko pa tudi v navadnih termo steklenicah več dni ali celo več tednov. Rabi-mo jo lahko kadarkoli če se segraje dovolj hitro, da se napravi ledeni kristalčki. V praksi se dela to tako, da stresemo prašek v majhnih količinah v vodo, pripravljeno po določenem predpisu in segreto na 37°. Tako dobimo kri, godno za krvno infuzijo. To pa pomeni, da lahko jemljemo kri darovalcem krvi in jo hranimo v zalogi. Teoretično pomeni to, da za življenje ne pomeni spodnje toplotna življenjska meja. S tem je znova podprta Arrheniusova domneva, da je možno biti življenje v močno ohlajenem stanju prenešeno na naš planet s tujih svetov.

Beethoven in Napoleon

O Beethovnovem demokratizmu ter njegovem preziranju plemstva in gosposke etike krožijo mnoge zgodbe. Tako je dal leta 1803 v Heiligenstadtu zloženi tretji simfoniji »Eroica« prvotno naslov »Buonarroti«, čisto spodaj se je pa podpisal »Luigi van Beethoven«. To simfonijo je nameraval pokloniti slavnemu francoskemu konzulu, ki ga je visoko cenil in smatral za osvobo-

ditelja človeštva. Ko mu je pa nekega dne Riesa prinesel vest, da se je dal Bonaparte proglasiti za cesarja, se je Beethoven razjezil in vzkliknil: »Torej je tudi on samo navaden človek? Tudi on bo zdaj tepal vse človeške pravice z nogami, zadoščal samo svoji častihlepnosti, se povzdigoval nad vse druge in se izpremenil v tirana?«

Naslovno stran »Eroice« je raztrgal in vrgel proč. Potem je naslov znova napisal in šele pozneje je dobila simfonija svoj končni naslov »Symfonia eroica«. Ko je po bitki pri Jeni srečal Beethovna svojega prijatelja Krumpolz ter ga vprašal kakor

navadno, kaj je novega, mu je Krumpolz odgovoril: »Zadnja novica se glasi, da je veliki junak Napoleon zopet odnesel zmago nad Prusi.« Beethoven je odgovoril ogorčeno: »Škoda, da ne obvladam vojne umetnosti tako kakor glasbo; jaz bi ga vendarle premagal.«

Eystonov poskus se ni obnesel

Znani angleški avtomobilski dirkač George Eyston, ki je letos že drugi poskusil s svojim novim avtom s 6.000 HP prekositi svoj lastni hitrostni rekord motornih vozil, tudi to pot ni imel sreče. Njegov dosedanj hitrostni rekord je znašal 499,2 km ali 312 ameriških milj na uro. Doseči je pa hotel magično število »333«, torej 333 ameriških milj ali 532,8 km na uro. Poskusne vožnje so bile na sloviti dirkalni progi ob Solnem jezeru.

Na prvi poskusni vožnji je dosegel Eyston hitrost 346,8 milj na uro, toda na povratku, ko se je tudi računala hitrost, mu je odpovedal električni števec in tako ni bilo mogoče upoštevati niti hitrosti dosežene na prvi vožnji. Njegovi spremljevalci na obeh vožnjah so pa prepričani, da je dosegel Eyston tudi na povratku hitrost, s katero je prekosil svoj dosedanj rekord.

Rimbaud trgovec s sužnji?

Rimbaud, znani francoski pesnik iz konca preteklega stoletja, je preživel skoraj 10 let v Afriki in dolgo je bil tudi v Abesiniji. V njegovih delih sicer lahko najdemo sledove življenja v Afriki, ni pa nobene dela, ki bi črpalo iz te dobe pesnikovega življenja. Zato so se njegovi čestitci že večkrat zanimali za teh deset let. Zadnja knjiga na tem polju je delo Enid Starkie »Rimbaud v Abesiniji«, izdana v Londonu. V tej knjigi je zbrano gradivo iz tistih časov ter reproducirana zlasti poročila agentov angleške tajne službe iz let 1869 in 1870, ki dokazujejo, da se je Rimbaud v Abesiniji pečal s trgovino s sužnji.

Živel je v Harraru in je bil trgovec, ni pa povsem jasno, s čim je trgoval. Znano je, da je ustanovil v Harraru organizacijo stalnih slov, kar je bil nekakšen prvi korak k današnji pošti. Eno izmed poročil angleške tajne službe govori o belem možu po imenu Remban ali Rembon, ki bo vodil skupino 76 sužnjev. Sužnje je Rimbaud kupoval prvotno od neguša Menelika Velikega. Dokument, ki kaže na to, da je bil Rimbaud v Abesiniji res trgovec s sužnji, je tudi pismo, ki ga je pisal Rimbaud pustolovcu Alfredu Ilgu, doma iz Švice. Ta Ilg je bil pozneje Menelikov minister. Rimbaudu sporoča, da Menelik kategorično odklanja, da bi mu v bodoče dobavljal sužnje. Rimbaud je sicer še ostal nekaj časa v Abesiniji in najbrž si je preiskrbel »blago« drugace. Toda omenjeno pismo je bilo prvi simptom tega, da je prišel Rimbaud v nemilost in res je kmalu zapustil Abesinijo.

Knjiga Enid Starkie je dobro podprta z dokumenti tako, da so Rimbaudova »izgubljena leta« z njo povsem pojasnjena. Razumljivo je, da Rimbaud o teh letih svojega življenja ni hotel govoriti. To pa na notranjo pesniško vrednost njegovih del prav nič ne vpliva.

Darujte za »Zvončkov« sklad

in Sergej zopet sporekla zaradi kart. Bila je na preži.

Cayrol in Ivanka sta odšla na izprehod proti Mentonu.

Princ je takoj spoznal duševno stanje vseh navzočih; po izmenjavi vpludnosti in po običajnem poljubu na Mihelinino čelo je sedel za mizo. Med zajtrkom so vsi molčali. Vsak se je ukvarjal s svojimi mislimi. Vznemirjeni Sergej se je v duhu vpraševal, da-li Peter vendarle ni izpregovoril. Marechal je sedel sklonjen nad mizo in je kratko odgovarjal na vprašanja gospe Desvarennesove. Tesnoba med navzočimi je bila vedno večja.

Vsem je odleglo, ko so vstali od mize. Mihelina je prišla svojega moža pod roko in ga odvedla na vrt; tam v senci magnolij mu je dejala:

— Mati nocoj odpotuje. Dobila je pismo, ki jo kliče v Pariz. Sem je prišla kakor si pravilno sklepal, ker se ji je tožilo po nama. Ni mogla več vzdržati brez mene in zato je prišla. Po povratku v Pariz bi se čutila še bolj zapuščeno. Tudi jaz se čutim zelo pogosto...

— Mihelina, — jo je prekinil Sergej začudeno. — To ni očitke, prijatelj, — je nadaljevala Mihelina nežno. — Ti imaš svoje poklice, svoje zabave. Tu so mnoge neizgovorne okolnosti, ki se jim je treba ukloniti: ničesar ne zahtevam. Storiš, kar se ti zdi prav in to je torej dobro. Prosim te pa, da mi storiš eno uslugo...

— Kaj ti je, prijatelj, — je nadaljevala Mihelina nežno. — Ti imaš svoje poklice, svoje zabave. Tu so mnoge neizgovorne okolnosti, ki se jim je treba ukloniti: ničesar ne zahtevam. Storiš, kar se ti zdi prav in to je torej dobro. Prosim te pa, da mi storiš eno uslugo...

Kranjski sportniki so zborovali

Kranj, 27. septembra. Odstop celotnega odbora »SK Kranja« je izzval izredni občni zbor, ki se je vršil prejšnji teden v klubovih prostorih v Narodnem domu. Predsednik g. dr. Demšar je pojasnil, da se je njegovi in tajnikovi ostavki pridružil ves odbor, nakar je bil primoran sklicati izredni občni zbor. Ob enem je predsednik v svojem poročilu naštel naloge, ki čakajo novi odbor. Poiskati bo treba nov lokal, ker je sedanjí odpovedan in ga prevzamejo gasilci, kar gotovo ne pomeni lojalnega postopanja proti klubu, zlasti še ker gasilci po drugi strani svoje lokale v Nar. domu drugim oddajajo v najem. Dalje bo treba urediti finančno stanje kluba, na igrišču pa uvesti nekoliko več discipline. G. Kern je kot načelnik nogometne sekcije navedel iste točke in grajal napake, katere so nekateri člani napravili na račun odbora. Treninki na igrišču so bili slabo obiskani, odstop pa tudi izvira vzrok za izgubljene igre. Na predlog g. Kerne se je predsedniku g. dr. Demšarju izrekla zahvala za njegovo poštovnovalno delo.

G. Blaznik je predlagal, naj podajo poročila še ostali odborniki. Iz blagajniškega poročila smo razvideli, da se je dolg od preteklega leta zvišal za din 4000.—, čemur so bile vzrok podsestavne tekme v oddaljenih krajih Čakovcu, Mariboru in Celju, ki so bile zvezane z večjimi stroški. Ker igre same ne prinašajo dohodkov, naj odbor s prireditvami skuša izboljšati finančno stanje. Igre so slabo obiskane in prihajajo vedno le eni in isti ljudje. Gospodar je poročal, da so nove nabave inventarja stale din 2000.—, popravila pa din 1.000.—. Z velikim odobravanjem je članstvo vzelo na znanje poročilo, da je predsednik dr. Demšar podaril klubu znesek din 1500.—, neka druga ugledna tvrdka din 2988 in več odbornikov manjše zneske. Celotni dolg se je s tem precej zmanjšal. Končno je članstvo izreklo dosedanjemu odboru razrešnico. Na predlog g. Zgurja je bil g. dr. Demšar izvoljen soglasno za častnega predsednika kluba.

Pri volitvah je bil na predlog g. Kraljičca soglasno izvoljen za novega predsednika »SK Kranja« z velikim odobravanjem hotelir g. Leber Franc. Za ostali odbor so bile predlagane tri liste in se je končno sestavila kompromisna lista. Izvoljeni so bili: Osojnik Ivan podpred., Blaznik Tone tajnik, Adamič Žilko blagajnik, Roje Fr. gospodar, odborniki pa Kuralt, Ogorevc, Engelman, Kern, Rooss, Kramar, Uranč in Mihelič; pregledovalca računov: dr. Demšar in Horvat.

Tako je »SK Kranja« srečno prebrodil svojo notranjo krizo in reorganiziral ter ojačal svoje vrste. Upamo, da bodo pod vodstvom novega odbora urejene predvsem finančne razmere, na igrišču pa da bo naše moštvo pokazalo vse svoje znanje, silo in voljo do zmage, saj je sedaj ravno v teku borba za podsestavno prvenstvo. Podpora, materijalna kot moralna pa mora priti tudi s strani kranjske publike, saj je »SK Kranja« edini športni klub v Kranju, ki mesto reprezentira v športnem svetu. Zato ponovno apeliramo na kranjsko meščanstvo, naj posveča več pažnje in zanimanja tako za tekme, kot za ostale prireditve naših športnikov in jih vsestransko podpre pri njihovem delu.

Iz Gornje Radgone

— Krava v studencu. Pri revnem kočarju Ivanu Bračku na Orehovskem vrhu je pasel šolarček edino kravo, ki jo imajo pri hiši, v sadonosniku v bližini hiše. Tam je pa globok studenec, pokrit samo z deskami in nesreča je hotela, da je krava zdrknila v 13 metrov globok studenec tako, da je bila z glavo obrnjena navzgor ter do vratu v vodi. Bračko je v silnih skrbih zaradi škode, ki mu je pretila pozval sosedo na pomoč. Speljal je v studenec in privezal kravo za roge in pleča, nakar so jo izvlekli iz studenca. Sreča v nesreči pa je bila, da se kravi ni pripetilo nič hudega.

— Vesti o vojni med obmejnimi prebivalstvom na deželi. V okolici Gornje Radgone so pričeli razni škodoželjni raznašati fantastične vesti o vojni v zvezi z zastojem izvoza sadja. Pri minjarju Bračku Jakobu in Radvenih pa je bil te dni nalepljen z roko pisan letak, katerega vsebina je opozarjala vojne obveznike, da se pripravijo na vpoklic itd. Kakor doznavamo, je orožništvo tem storilec že na sledu ter je upati, da prejmejo za svoje početje za nepotrebno razburjanje v teh kritičnih časih primerno plačilo.

Vinska letina. Vinogradi obetajo v letošnji jeseni obilno in dobro vinsko letino, kakršne že več let ni bilo. Nekateri vinogradniki so s trgatvijo ranih vrst že pričeli.